

Noot onder Gent 4 april 2022 en Orb. Brussel 29 april 2022

De intertemporele werking van de hoofdelijke volstortingsplicht na de overdracht van aandelen: gezond verstand troef

I. Feiten en situering

1. De overdracht van niet-volgestorte aandelen verhit reeds decennialang de spreekwoordelijke gemoederen van rechtspraak en rechtsleer, wanneer het aankomt op de eventuele gehoudenheid van de (oorspronkelijke) overdrager tot volstorting van de aandelen. Immers, onder het oud W.Venn. bestond rechtsonzekerheid over de volstortingsplicht na de overdracht van niet-volgestorte aandelen, zelfs met tegenstrijdige uitspraken van het Hof van Cassatie tot gevolg. Men kan niettemin aannemen dat de overdrager bij toepassing van het oud W.Venn. minstens gedeeltelijk bevrijd kon worden van zijn volstortingsplicht, voor zover de aandelenoverdracht ingeschreven was in het aandelenregister (*infra* nr. 4). Het WVV bracht op dit vlak een volledige ommezwaai teweeg, aangezien het nieuwe art. 5:66 WVV voor de BV op dwingende wijze bepaalt dat de overdrager samen met de overnemer hoofdelijk gehouden is tot volstorting tegenover de vennootschap en tegenover derden (*infra* nr. 5).

2. Ter bepaling van enige volstortingsplicht van de overdrager is het met andere woorden van belang om na te gaan welk vennootschapsregime van toepassing is. De werking in de tijd van de door art. 5:66 WVV ingestelde hoofdelijkheid is daartoe essentieel. Hoewel duidelijk is dat de dwingende bepalingen van het WVV vanaf 1 januari 2020 in werking traden voor vennootschappen die het WVV niet eerder via *opt-in* verkozen¹, bestaat met betrekking tot de volstortingsplicht echter discussie over het beslissende aanknopingspunt dat de feiten lokaliseert in de tijd. Voorliggende uitspraken geven twee mooie voorbeelden van de uiteenlopende benaderingen inzake dit aanknopingspunt, ondanks dat de zaken een gelijkaardig feitenpatroon vertonen.

Beide uitspraken betreffen een vennootschap die onder het oude recht is opgericht, thans als BVBA, waarvan één van de oprichters op latere datum uittrad door de overdracht van zijn participatie. De overdrachten vonden allebei plaats in 2017, dus vóór de cesuurdatum van 1 januari 2020. Het feitelijk nuanceverschil zit in de faillissementsdatum, daar de ene vennootschap vóór die cesuurdatum (in 2019), en de andere vennootschap na de cesuurdatum (in 2020) werd failliet verklaard. Toch verklaarden beide rechtscolleges het oud W.Venn. van toepassing op het geschil. De reden hiervoor is te vinden in het aanknopingspunt dat men hanteerde ter vaststelling van de intertemporele werking van art. 5:66 WVV. Op grond van het vertrouwensbeginsel koos de ondernemingsrechtbank te Brussel namelijk de *datum van de aandelenoverdracht* als beslissend criterium, terwijl het hof van beroep te Gent zich baseerde op het fixatiebeginsel om de *faillissementsdatum* een doorslaggevende rol toe te kennen. Met deze inconsistentie indachtig tracht deze bijdrage een samenvattend perspectief te geven op de heersende visies aangaande de werking in de tijd van art. 5:66 WVV.

II. De personele volstortingsplicht onder het oud W.Venn. en het WVV

3. Alvorens het intertemporele aspect van het WVV te bespreken, is het noodzakelijk om nader toelichting te verschaffen over de wezenlijke verschillen tussen het oude en het nieuwe regime van de personele volstortingsplicht bij de overdracht van niet-volgestorte aandelen². In tegenstelling tot wat

---

¹ Art. 39, §1, eerste lid Wet 23 maart 2019 tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen, BS 4 april 2019 (hierna: Invoeringswet).

² Niet-volgestorte aandelen zijn de aandelen waarvan de vennootschap nog niet de volledige storting (in geld) heeft opgevraagd, of die bijstorting nu al dan niet reeds opeisbaar is. Overeenkomstig oud art. 223, tweede lid, 1° W.Venn. diende op de BVBA-aandelen tegen inbreng in geld slechts ten belope van één vijfde gestort te zijn ten tijde van de oprichting, of ten tijde van de latere uitgifte van de aandelen. Conform het nieuwe art. 5:8 WVV is nu een directe volstorting van dergelijke aandelen verplicht geworden bij de BV, tenzij de statuten anders bepalen.

gold voor de NV³, werd dit voor de BVBA niet geregeld door het oud W.Venn. Pas met het WVV werd een uitdrukkelijk wettelijk regime geïntroduceerd voor besloten vennootschappen, dat trouwens breekt met de laatste opvatting van het Hof van Cassatie ter interpretatie van het oude regime.

4. In wezen bestonden in de literatuur en rechtspraak drie strekkingen ter opvulling van de lacune in het oud W.Venn met betrekking tot de volstortingsplicht bij de BVBA⁴. Een eerste visie, overigens het meerderheidsstandpunt voorafgaand aan de invoering van het Wetboek in 2001, opperde een analogische toepassing van de NV-regeling op basis waarvan de overdrager slechts kan worden aangesproken tot volstorting van het bedrag van de onbetaalde vennootschapsschulden die dateren van vóór de inschrijving van de aandelenoverdracht⁵. Anderen verzetten zich tegen dergelijke redenering naar analogie, aangezien deze de wettelijke afscheiding der vennootschapsvormen miskent⁶. Een tweede visie stelde daarom dat men bij gebrek aan een afwijkende regeling moet terugvallen op de gemene regels omtrent de overdracht van schulden⁷. Volgens dit gemeenrechtelijke standpunt zal de overdrager enkel bevrijd zijn van zijn volstortingsplicht indien hij hiervan uitdrukkelijk door de vennootschap wordt ontslagen⁸. Een laatste strekking, die *in casu* gevolgd wordt door het hof van beroep te Gent, prefereert een teleologische interpretatie van oud art. 250 W.Venn.⁹. Kort gezegd volgde deze strekking eveneens de principes van het gemeen recht, doch met de uitzondering dat de uitdrukkelijke toestemming van de vennootschap niet vereist is voor de overdracht van de volstortingssschuld – de inschrijving in het aandelenregister wordt namelijk als voldoende beschouwd ter bevrijding van de overdrager¹⁰. Dit vormde het meerderheidsstandpunt van de rechtspraak onder gelding van het oud W.Venn.¹¹.

---

³ Oud. art. 507 W.Venn. bepaalde dat de overdracht van niet-volgestorte NV-aandelen de inschrijvers niet kan ontslaan van de verplichting om ten belope van het niet-volgestorte bedrag bij te dragen in de schulden van vóór de openbaarmaking van de overdracht.

⁴ Zie voor een overzicht *inter alia* K. MARESCEAU, “De volstortingsplicht na een tegenwerpelijke overdracht van niet-volgestorte aandelen in een BVBA: de verschillende visies in een notendop”, *TBH* 2009, 972-973; K. GEENS, M. WYCKAERT, C. CLOTTENS, F. PARREIN, S. DE DIER en S. COOLS, “Overzicht van rechtspraak. Vennootschappen 1999-2010”, *TPR* 2012, 569-572, nr. 520; N. DELANG, “Commentaar bij art. 250 W.Venn.” in X., *Vennootschappen en verenigingen. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, Mechelen, Kluwer, 2014, losbl., 145-148; A. VAN IMPE, “De overdracht van niet volgestorte aandelen in de BVBA: a foregone conclusion?” *TBH* 2014, 829-831; D. LAMBRECHT, “La cession de parts non entièrement libérées d’une SPRL libère totalement le cédant: la Cour de cassation se prononce enfin” (noot onder Cass. 9 maart 2017), *TRV* 2017, 935-937; A. STEENO, “Overdracht van niet-volgestorte aandelen in de BVBA: het bochtenwerk van het Hof van Cassatie”, *TRV* 2021, 952-955.

⁵ Zie voor deze visie *inter alia* M. WYCKAERT, *Kapitaal in NV en BVBA. Vermogen- en kapitaalvorming door inbreng. Rechten en plichten van vennoten*, Kalmthout, Biblo, 1995, 349; F. HELLEMANS, “Over de volstortingsplicht bij overdracht van niet-volgestorte aandelen in een BVBA” (noot onder Gent 11 maart 1998), *TRV* 1998, 168; M. DALLE, “De volstortingsplicht na overdracht van niet-volgestorte aandelen in een naderhand gefailleerde BVBA” (noot onder Gent 10 november 1999), *TRV* 2000, 505; T. DELVAUX, “Cessions de titres représentatifs du capital non libéré (SA, SPRL, SCRL): 1-0 pour le droit civil?” (noot onder Brussel 20 december 1999), *DAOR* 2001, 352; H. MATTHYSEN, “Commentaar bij artikel 507 W.Venn.” in X., *Vennootschappen en verenigingen. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, Mechelen, Kluwer, 2005, losbl., 96.

⁶ F. HELLEMANS en M. WAUTERS, “Capita selecta inzake overdracht van aandelen” in K. GEENS (ed.), *Vennootschaps- en financieel recht*, Brugge, die Keure, 2011, 98, nr. 21.

⁷ De regels inzake schuldvernieuwing vinden thans hun grondslag in art. 1271-1281 oud BW. Zij worden voor overeenkomsten (tot aandelenoverdracht) gesloten vanaf 1 januari 2023 echter vervangen door art. 5.245-5.249 BW.

⁸ Zie voor deze visie *inter alia* M. COIPEL, *Les sociétés de personnes à responsabilité limitée*, Brussel, Larcier, 1997, 231; K. MARESCEAU, “De invloed van de aandelenoverdracht op de volstortingsplicht: een omstrede problematiek voor de BVBA”, *TRV* 2007, 557.

⁹ Oud art. 250 W.Venn. schreef voor dat de overdrachten van aandelen pas tegenwerpelijk zijn aan de vennootschap en aan derden vanaf de datum van de regelmatige inschrijving in het aandelenregister.

¹⁰ Zie voor een kritische reflectie: F. HELLEMANS en M. WAUTERS, “Capita selecta inzake overdracht van aandelen” in K. GEENS (ed.), *Vennootschaps- en financieel recht*, Brugge, die Keure, 2011, 101, nr. 22; A. VAN IMPE, “De overdrager van niet-volgestorte aandelen in een BVBA wordt niet automatisch bevrijd van zijn volstortingsplicht bij afwezigheid van het aandelenregister” (noot onder Brussel 13 januari 2014), *TRV* 2014, 607-609, nr. 7-11.

¹¹ Naast het geannoteerde arrest van het hof van beroep te Gent (4 april 2022), zie ook Antwerpen 11 mei 1998, *JDSC* 2001, afl. 7, 74, noot B. VOGLET; Antwerpen 31 januari 2002, *TBH* 2002, 725, noot B. VOGLET; Hasselt 22 maart 2005, *TBH* 2006,

Het Hof van Cassatie sloot zich in 2017¹² ogenschijnlijk aan bij het voormeld meerderheidsstandpunt¹³. Zo stelde het Hof dat de overdrager niet gehouden was tot volstorting op basis van oud art. 250 W.Venn., al was het arrest op dit punt erg summier. Als een donderslag bij heldere hemel kwam het Hof van Cassatie in 2020 (gedeeltelijk) terug op dit standpunt, door oud art. 250 W.Venn. zodanig te interpreteren dat de overdrager enkel kan worden aangesproken tot volstorting ten belope van de vennootschapsschulden die ontstaan waren vóór de inschrijving in het aandelenregister¹⁴. Het Hof bevestigde deze interpretatie nogmaals in een recent arrest van 2 september 2022¹⁵. Op die manier katapulteerde Cassatie ons terug naar de interpretatie die dominant was onder gelding van de oude Vennootschapswet van 1995. Zoals blijkt uit het geannoteerde arrest, blijft het hof van beroep te Gent evenwel volharden in zijn doelmatige interpretatie van art. 250 W.Venn. en negeert het hof daarmee de laatste stand van de cassatierechtspraak.

Al het voorgaande droeg bij tot de rechtsonzekerheid die bestond over de volstortingsplicht bij de overdracht van niet-volgestorte BVBA-aandelen, alsook tot de vele inkt die reeds gevloeid is over dit onderwerp. Samenvattend kan men wel stellen dat de overdrager onder het oude recht minstens gedeeltelijk bevrijd kon worden van zijn volstortingsplicht, voor zover de aandelenoverdracht werd ingeschreven in het aandelenregister.

5. Dergelijke bevrijding van de overdrager bestaat geenszins in het nieuwe vennootschapsrecht. Zoals gezegd, bepaalt het nieuwe art. 5:66 WVV dwingend dat zowel de overdrager als de overnemer hoofdelijk gehouden zijn tot volstorting tegenover de vennootschap en tegenover derden (dit betreft enkel de *obligatio*). Wanneer een niet-volgestort aandeel meermaals werd overgedragen, zijn naast de oorspronkelijke overdrager alle overnemers in de keten hoofdelijk aansprakelijk tot storting van het opeisbare, resterende bedrag¹⁶. Deze regel dient als tegengewicht voor de statutaire toelating aan de inschrijvers om inbrengen in geld niet volledig te storten ten tijde van de oprichting of de latere uitgifte van de aandelen. Met het WVV werd immers de suppletieve regel ingevoerd dat BV-aandelen *ab initio* volledig volgestort moeten zijn, tenzij de statuten daar uitdrukkelijk van afwijken¹⁷. Bijzonder is dat de uiteindelijke overnemer finaal steeds gehouden is tot het dragen van de volstortingslast, aangezien de overdrager (en de eerdere overnemers in de ketting) een regresrecht hebben tegen de ultieme houder van de aandelen¹⁸. Er geldt dus geen gelijke verdeling wat de *contributio* betreft, tenzij ingeval van een andersluidende overeenkomst tussen de partijen¹⁹.

III. Feitelijk aanknopingspunt voor de temporele toepassing van art. 5:66 WVV

6. Dit duidelijke verschil in initiële gehoudenheid (*obligatio*) van de overdrager na de inschrijving

---

461, noot M. COIPEL; Gent 16 januari 2006, *TRV* 2007, 550, noot K. MARESCEAU; Gent 29 oktober 2007, *TRV* 2008, 137; Brussel 13 januari 2014, *TRV* 2014, 604, noot A. VAN IMPE; Kh. Brugge 11 januari 1996, *V&F* 1998, 281; Kh. Hoei 22 januari 2003, *Rev.prat.soc.* 2003, 328; Kh. Hasselt 22 maart 2005, *TBH* 2006, 461, noot M. COIPEL; Kh. Hasselt 22 september 2009, *RW* 2010-11, 502.

¹² Cass. 9 maart 2017, *TRV*, 2017, 932, noot D. LAMBRECHT.

¹³ D. LAMBRECHT, "La cession de parts non entièrement libérées d'une SPRL libère totalement le cédant: la Cour de cassation se prononce enfin" (noot onder Cass. 9 maart 2017), *TRV* 2017, 938, nr. 11; A. STEENO, "Overdracht van niet-volgestorte aandelen in de BVBA: het bochtenwerk van het Hof van Cassatie", *TRV* 2021, 953, nr. 4.

¹⁴ Cass. 9 oktober 2020, *TRV* 2021, 951, noot A. STEENO.

¹⁵ Cass. 2 september 2022, AR C.22.0002.N, www.juportal.be.

¹⁶ E. CALLENS en L. DE MEULEMEESTER, "Commentaar bij art. 6:55 WVV" in X., *Vennootschappen en verenigingen. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, Mechelen, Kluwer, 2021, losbl., 248.

¹⁷ Art. 5:8 WVV.

¹⁸ Art. 5:66, tweede lid WVV; D. BRULOOT, "Overzicht van het nieuwe BV-recht" in A. WYLLEMAN (ed.), *Rechtskroniek voor het notariaat – Deel 32*, Brugge, die Keure, 2018, 48, nr. 56; H. DE WULF en M. WYCKAERT, "Effecten bij BV, NV en CV: categorieën, soorten, overdracht, uitgifte en inkoop" in H. DE WULF en M. WYCKAERT (eds.), *Het WVV doorgelicht*, Antwerpen, Intersentia, 2021, 134-135, nr. 99.

¹⁹ De *ratio* achter deze regel is dat de aankoop prijs van niet-volgestorte aandelen in de praktijk vaak verlaagd wordt, omdat men ervan uitgaat dat de volstortingslast finaal door de overnemer zal worden gedragen; MvT *Parl.St.* Kamer 2017-18, nr. 54-3119/001, 153.

van de aandelenoverdracht, maakt dat het voor hem van uitermate belang is om onder de toepassing van het oude recht te vallen. De Invoeringswet van het WVV bevat in dit opzicht geen overgangsbepaling inzake de volstortingsplicht, maar bepaalt slechts generiek dat de dwingende bepalingen van het nieuwe Wetboek van toepassing zijn op alle bestaande vennootschappen vanaf 1 januari 2020 (of vroeger ingeval van een *opt-in*)²⁰. Daar art. 5:66 WVV geen andersluidende statutaire bepalingen toelaat, is de bepaling dwingend van aard. Bijgevolg valt zij onder de cesuurdatum van 1 januari 2020, d.w.z. de datum vanaf wanneer het feitelijk aanknopingspunt zich moet voordoen om onder de nieuwe bepaling te vallen²¹. De betrokken vennootschappen maakten *in casu* geen gebruik van een vroegere *opt-in* via statutenwijziging.

Vervolgens rijst de vraag welk feitelijk kantelmoment de toepassing van het nieuwe regime determineert. De voorbereidende werken en de relevante overgangsbepalingen scheppen hier geen expliciete duidelijkheid over. Beide geannoteerde uitspraken geven daarom een eigen invulling aan het feitelijk aanknopingspunt, doch staan op dit vlak diametraal tegenover elkaar. Ze vormen zo een mooie toepassing van twee heersende strekkingen in de rechtspraak.

7. De ondernemingsrechtbank te Brussel oordeelde op 29 april 2022 dat de *datum van de aandelenoverdracht* geldt als peildatum van de intertemporele werking van art. 5:66 WVV, krachtens een toepassing van het gemeen (intertemporeel) recht²². Het vertrouwensbeginsel eist namelijk dat rechtszoekenden, *i.e.* de overdragers van niet-volgestorte aandelen, niet worden aangetast in hun redelijke verwachting dat het oude regime toepassing kan vinden²³. Deze rechtmatige verwachtingen ontstaan op het ogenblik van het sluiten van de overeenkomst tot aandelenoverdracht, aangezien de overdrager vanaf dat moment niet meer de mogelijkheid heeft om zijn gedrag aan te passen aan de nieuwe regel – de hoofdelijke gehoudenheid tot volstorting²⁴. Alle aandelenoverdrachten die dateren van vóór 1 januari 2020 zouden volgens deze opvatting onder het oude regime vallen, ongeacht het ogenblik van de inschrijving in het aandelenregister, het instellen van de volstortingsvordering en in voorkomend geval de faillietverklaring. De meerderheid van de literatuur sluit zich hierbij aan²⁵.

8. Een andere – mijns inziens foutieve – strekking verkiest de *datum van de faillietverklaring* als het kantelmoment voor de toepassing van de hoofdelijke volstortingsplicht, zoals onder andere door de ondernemingsrechtbank²⁶ en het hof van beroep²⁷ te Gent geopperd wordt. Vanzelfsprekend kan men dit uitgangspunt enkel hanteren indien de vennootschap failliet verklaard wordt en er bijgevolg een samenloop situatie ontstaat. Op grond van het fixatiebeginsel worden de rechtsverhoudingen van de “betrokken partijen” op dat ogenblik onveranderlijk vastgesteld. Dergelijke kristallisatie zou volgens voormelde rechtspraak ook met zich meebrengen dat de gehoudenheid tot volstorting onherroepelijk vastgelegd wordt volgens de regeling die van toepassing is op de datum van het faillissement. In het geannoteerde arrest geschiedde de faillietverklaring vóór 1 januari 2020, met als gevolg dat de

---

²⁰ Art. 39, §1 eerste en tweede lid Invoeringswet.

²¹ T. VANCOPPERNOLLE, “De intertemporele toepassing van het WVV (in het bijzonder van zijn artikel 5:66, eerste lid) op bestaande vennootschappen”, *TRV* 2021, 961, nr. 4 en 966, nr. 16.

²² Zoals gesteund wordt door de algemene overwegingen uit de voorbereidende werkzaamheden van het WVV: “Vanaf de datum waarop het wetboek van toepassing wordt op een vennootschap, vereniging of stichting gelden de gewone regels van de werking van de wet in de tijd [...]”; *MvT Parl.St.* Kamer 2017-18, nr. 54-3119/001, 349.

²³ H. COREMANS, M. VAN DAMME, J. DUJARDIN, B. SEUTIN en G. VERMEYLEN, *Beginselen van wetgevingstechniek en behoorlijke regelgeving*, Brugge, die Keure, 2016, 134, nr. 153.

²⁴ Zie voor een uitgebreide uiteenzetting van deze redenering: T. VANCOPPERNOLLE, “De intertemporele toepassing van het WVV (in het bijzonder van zijn artikel 5:66, eerste lid) op bestaande vennootschappen”, *TRV* 2021, 967-968, nr. 23.

²⁵ M. COIPEL, “Il n’était pas trop tard, mais... ce sera fort probablement un chant du cygne” (noot onder Cass. 9 maart 2017), *JDSC* 2018, 38, nr. 2; A. STEENO, “Overdracht van niet-volgestorte aandelen in de BVBA: het bochtenwerk van het Hof van Cassatie”, *TRV* 2021, 956, nr. 13; B. VANDER MEULEN, *Praktische gids voor Faillissementscuratoren*, Mechelen, Kluwer, 2021, 328, nr. 418.

²⁶ *Orb. Gent* (afd. Gent) 1 december 2020, *TRV* 2021, 956, noot T. VANCOPPERNOLLE (waarin de rechter tot oordeel kwam dat art. 5:66 WVV wel toepassing kan vinden).

²⁷ Dit is het geannoteerde arrest van 4 april 2022.

overdrager gedeeltelijk bevrijd werd van zijn volstortingsplicht omdat zijn gehoudenheid onder de gelding van het oud W.Venn gekristalliseerd werd. Echter, het fixatiebeginsel legt enkel de onderlinge rechtsposities tussen de schuldeisers van de vennootschap onherroepelijk vast²⁸. Aan de relatie tussen opeenvolgende aandeelhouders als schuldenaar van de vennootschap wordt door het fixatiebeginsel niet geraakt, zodat dit in deze context niet het meest geschikte aanknopingspunt vormt voor de intertemporele werking van art. 5:66 WVV.

9. Volledigheidshalve moet ook nog melding gemaakt worden van de kleine minderheid in de literatuur die *de datum van inschrijving van de overdracht in het aandelenregister* als bepalend acht in deze context²⁹. Hoewel de aandelenoverdracht slechts tegenwerpelijk wordt aan derden en de vennootschap na de inschrijving ervan³⁰, kan men dergelijke formaliteit echter niet als determinerend beschouwen voor de werking in de tijd van art. 5:66 WVV. Een aandelenoverdracht geschiedt namelijk reeds op rechtsgeldige wijze door de loutere wilsovereenstemming tussen partijen³¹.

10. Op basis van het vertrouwensbeginsel (*infra* nr. 7) is het bijgevolg duidelijk dat het ogenblik waarop de overeenkomst tot aandelenoverdracht wordt gesloten in aanmerking moet worden genomen als feitelijk aanknopingspunt om de gehoudenheid tot volstorting van de overdrager te bepalen. Vindt de overdracht vóór 1 januari 2020 plaats, dan zal de overdrager minstens gedeeltelijk bevrijd kunnen worden van zijn volstortingsverbintenis. Wanneer de overdracht evenwel op of na 1 januari 2020 geschiedt, dan blijft de overdrager in eerste instantie hoofdelijk gehouden tot volstorting, zij het met een regresrecht op de uiteindelijke overnemer.

De rechtvaardiging van dit aanknopingspunt wordt verder gesterkt door de vaststelling dat de nieuwe hoofdelijke volstortingsplicht een regel van dwingend recht vormt (*infra* nr. 6), die krachtens de Invoeringswet van het WVV vatbaar is voor *onmiddellijke of exclusieve toepassing*³². Bijgevolg geldt zij zonder meer voor alle rechtshandelingen die zich voordoen vanaf haar inwerkingtreding op 1 januari 2020³³. De loutere overdracht van niet-volgestorte aandelen kan hier beschouwd worden als de relevante rechtshandeling, die zich dus op of na 1 januari 2020³⁴ dient voor te doen opdat de hoofdelijke gehoudenheid uit art. 5:66 WVV kan spelen.

IV. Conclusie

11. Het WVV breekt met de rechtspraak en rechtsleer inzake het oud vennootschapsrecht door te kiezen voor een hoofdelijke volstortingsplicht van zowel de overdrager als de overnemer van niet-volgestorte aandelen. Hoewel de nieuwe regeling erin slaagt om een eenduidig regime in de plaats te brengen van het vroegere allegaartje aan uiteenlopende visies op de volstortingsverbintenis, wordt de nieuwe regeling evenwel geteisterd door een discussie inzake de werking in de tijd. Het is zeker dat de hoofdelijke gehoudenheid – en daarmee ook het einde van de (gedeeltelijke) bevrijdingsmogelijkheid van de overdrager – in werking trad op 1 januari 2020, maar er bestaan verschillende visies over het feitelijke kantelmoment dat men hiertoe in beschouwing moet nemen.

Het is echter de logica zelve dat het ogenblik waarop de overeenkomst tot aandelenoverdracht is gesloten, in aanmerking moet worden genomen om na te gaan of de overdrager hoofdelijk gehouden is. De overdrager verkrijgt op dat ogenblik namelijk de rechtmatige verwachting om aan een bepaalde regeling onderworpen te worden, en kan nadien zijn gedrag niet langer aanpassen. Bovendien strookt deze interpretatie met de onmiddellijke werking die de wetgever hechtte aan de dwingende

---

²⁸ Zie Cass. 24 maart 1977, *Arr.Cass.* 1977, 802; R. FRANZIS, *Achterstelling van schuldvorderingen in het insolventierecht*, Antwerpen – Cambridge, Intersentia, 2017, 176-178, nr. 155.

²⁹ A. JANSEN en W. DAVID, “Le nouveau droit des SRL et de la faillite: quelles (inter)actions?”, *TRV* 2020, 474, nr. 56.

³⁰ Art. 5:61, tweede lid WVV.

³¹ Art. 5:61, eerste lid WVV verwijst naar de regels van het gemeen recht, thans art. 3:14, §2, tweede lid BW.

³² Art. 39, §1 eerste lid Invoeringswet.

³³ H. COREMANS, M. VAN DAMME, J. DUJARDIN, B. SEUTIN en G. VERMEYLEN, *Beginselen van wetgevingstechniek en behoorlijke regelgeving*, Brugge, die Keure, 2016, 133, nr. 151.

³⁴ Of op een vroegere datum wanneer de vennootschap voor een eerdere *opt-in* van het WVV heeft gekozen.

bepalingen van het WVV. De datum van de faillietverklaring of de inschrijving van de overdracht van aandelen zijn in deze context met andere woorden volstrekt irrelevant.

Floris Mertens

Doctorandus Instituut Financieel Recht, Universiteit Gent